

2.9 Beleid: Preventie Kindermishandeling en Huiselijk geweld

2.9.1 Inleiding

Elk jaar zijn meer dan 100.000 kinderen van 0 tot 18 jaar slachtoffer van kindermishandeling. Dat komt neer op minimaal 1 kind per 30 kinderen. Het is daardoor aannemelijk dat ook kinderen die de kinderopvang¹ bezoeken hiervan slachtoffer zijn.²

Iedereen die professioneel met kinderen of volwassenen werkt, moet werken met een meldcode. Een meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is bedoeld voor professionals en heeft tot doel beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld. De meldcode van kinderopvang Skar bestaat uit dit beleid en stappenplannen in voorkomende situaties en is gebaseerd op het landelijke basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.³ Hierbij richt het beleid zich zowel op ouders/verzorgers als medewerkers waarbij sprake is van grensoverschrijdend gedrag en/of ongewenste omgangsvormen ten opzichte van en tussen kinderen. Signaleren wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van de professionals die binnen Kinderopvang Skar werkzaam zijn.

Op 5 februari 2013 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel 'verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' aangenomen. Dit wetsvoorstel verplicht instanties waar professionals met kinderen werken om te beschikken over een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling, de kennis en het gebruik ervan te bevorderen en de meldcode te hanteren.

Kinderopvang Skar kan daarom onder andere tijdens de GGD-inspectie worden aangesproken op het beschikken over een meldcode én op het scheppen van de randvoorwaarden waardoor de beroepskrachten, die binnen onze organisatie werkzaam zijn, de meldcode in een veilig werkklimaat kunnen toepassen. Individuele beroepskrachten binnen kinderopvang Skar kunnen worden aangesproken op de feitelijke toepassing van het [stappenplan](#) bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zo zal in een onderzoek naar aanleiding van een bepaalde casus op organisatieniveau worden bekeken of er een meldcode aanwezig is en of de organisatie zich voldoende heeft ingespannen om de meldcode te laten 'werken'. Het handelen van de betreffende beroepskrachten kan worden getoetst aan het stappenplan van de code.

2.9.2 Definities

Kindermishandeling is elke vorm van voor het kind bedreigende en gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief, opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek en/ of psychisch letsel. Hieronder vallen ook verwaarlozing en onthouden van essentiële hulp, medische zorg, onderwijs en het getuige zijn van huiselijk geweld. ([Wet op de Jeugdzorg, 2005](#))

Gebaseerd op het basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling dient hierop aangevuld te worden, dat onder seksueel geweld ook wordt verstaan genitale verminking, eengerelateerd geweld en oudermishandeling om duidelijk te maken, dat ook deze vormen van geweld onder huiselijk geweld of kindermishandeling vallen.

Grensoverschrijdend gedrag definiëren we als "elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ene persoon ten opzichte van de andere persoon actief of passief opdringt, waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden toegebracht aan die persoon in de vorm van fysiek letsel of psychische stoornissen"⁴. In gewoon Nederlands; het gaat bij grensoverschrijdend gedrag om situaties waarin iemand geestelijk of lichamelijk schade wordt toegebracht of in zijn ontwikkelingsmogelijkheden wordt geblokkeerd.

¹ Waar Kinderopvang staat moet worden gelezen: dagopvang, buitenschoolse opvang, tussenschoolse opvang en peuterwerk en gastouderopvang

² <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2011/05/20/meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling.html>
meldcode-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld

³ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/02/09/basismodel-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling.html>

⁴ Aanpassing definitie kindermishandeling uit: Wet op de jeugdzorg Art. 1 geldend op 04-04-2011

Titel:	2.9 Beleid preventie Kindermishandeling en huiselijk geweld	Pagina:	1 van 3
		Versiedatum:	Juli 2013

Huiselijk geweld is, volgens het ministerie van justitie, geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Uit onderzoek blijkt dat plegers de meest kwetsbare personen kiezen, als slachtoffer. Een ander kenmerk van huiselijk geweld is de omstandigheid dat dader en slachtoffer (waaronder ook minderjarige slachtoffers) desondanks - en soms noodgedwongen – blijvend deel uitmaken van elkaar's leef- en woonomgeving. Hiermee hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en er een hoog recidiverisico is. Geweld in het gezin gaat vaak met andere problematiek gepaard, zoals spanningen tussen echtgenoten, werkloosheid of verslaving⁵.

Door definities te geven lijkt het probleem een objectief gegeven te zijn. Niets is minder waar. Bij de beoordeling of bepaalde situaties of gedragingen van personen bestempeld moeten worden als 'intimiderend' of 'bedreigend' spelen subjectieve factoren een doorslaggevende rol. De persoonlijke beleving van de betrokkenen en hun eigen waarden en normen bepalen uiteindelijk of er al dan niet sprake is van onjuist pedagogisch handelen en/of ongewenste omgangsvormen. De beleving van de direct betrokkenen moet altijd het uitgangspunt zijn van een analyse van de problemen met ongewenste omgangsvormen. Binnen een locatie zijn het vaak de ouders van kinderen die aangeven dat iets als onjuist en/of ongewenst wordt ervaren, of collega's vinden bepaald gedrag over de grens gaan. De beleving van het kind zelf is hierbij niet altijd maatgevend. Pedagogisch medewerkers hebben de verantwoordelijkheid om signalen serieus te nemen.

2.9.3 Betrokkenen Kindermishandeling

In de definitie kindermishandeling wordt gesproken over ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat. Voor Kinderopvang Skar betekent dit dat het zowel om ouders of verzorgers kan gaan, als om medewerkers⁶ van Kinderopvang Skar of externe inhuur van personeel. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat kinderen andere kinderen letsel toebrengen. In dit geval spreken we niet van kindermishandeling, maar van grensoverschrijdend gedrag.

2.9.4 Uitgangspunten

1. Binnen Kinderopvang Skar zijn de basisvereisten voor het bieden van pedagogische veiligheid op orde, worden risico's geminimaliseerd en wordt in voorkomende situaties zorgvuldig geopereerd.
2. Bij (vermoeden van) mishandeling staan de belangen van het kind centraal; dat wil zeggen dat door iedereen bij de afweging van vervolgstappen, de veiligheid en/of het welbevinden van het kind voorop wordt gezet.
3. We hebben een set aan preventieve en reactieve maatregelen genomen op het gebied van praktische, fysieke en overdrachtelijke zichtbaarheid. Hiermee voldoen we ook aan onze wettelijke verplichtingen op het vierogenprincipe dat sinds 1 juli 2013 van kracht is geworden.
4. Medewerkers van Kinderopvang Skar zijn competent. Met competent bedoelen we professioneel pedagogisch handelend conform:
 - Beroepscode Kinderopvang (Abvakabo FNV)
 - Gedragscode Kinderopvang Skar
 - Pedagogisch beleid Kinderopvang Skar
 - Kernwaarden Kinderopvang Skar (warm, open, deskundig, kindgericht en actief)
5. Alle medewerkers (inclusief stagiaires, overblijfkrachten, vrijwilligers en gastouders) ondertekenen bij indiensttreding een verklaring dat zij een verklaring afgeven het protocol "preventie kindermishandeling en huiselijk geweld" te hebben ontvangen en gelezen (checklisten 3.2C arbeidsvoorwaardengesprek id). Met deze verklaring geeft de medewerker aan zich in te spannen om het vermoeden van kindermishandeling in de thuissituatie en/of door een collega direct bij zijn of haar leidinggevende te melden.
6. De pedagogisch medewerkers worden door hun locatiemanager gestimuleerd de gratis meldcode app voor iphone/ipad en android te installeren. Hiermee hebben zij de vijf stappen van de meldcode direct

⁵ http://www.huiselijkgeweld.nl/definitie_huiselijk_geweld

⁶ Onder medewerkers van Kinderopvang Skar verstaan we alle personen, die in dienst of opdracht van kinderopvang Skar werkzaam zijn.

Titel:	2.9 Beleid preventie Kindermishandeling en huiselijk geweld	Pagina:	2 van 3
		Versiedatum:	Juli 2013

- bij de hand ter verhoging van het bewustzijn. Bij daadwerkelijke situaties wordt gewerkt met de protocollen die gebaseerd zijn op de vijf stappen van de meldcode.
7. De privacy van zowel kinderen als ouders wordt door alle medewerkers gerespecteerd. Ook bij het volgen van de stappen uit een van de stappenplannen wordt zorgvuldig omgegaan met persoonlijke gegevens. Hetzelfde geldt voor de privacy van werknemers die betrokken zijn bij (een vermoeden van) kindermishandeling.
 8. Signaleren van kindermishandeling wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van de medewerkers die binnen Kinderopvang Skar werkzaam zijn. Het [stappenplan](#) wijst de medewerker de weg als hij/zij meent dat er signalen zijn van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. De meeste kinderen van 0 tot 13 jaar zijn niet in staat melding te doen van mishandeling. Zij uiten zich door middel van signalen. Het is de verantwoordelijkheid van medewerkers deze signalen serieus te nemen.
 9. De locatiemanager en de teammanager klantadvies (voor gastouderbureau) vervult de rol van **aandachtsfunctionaris** en draagt er zorg voor het beleid en de stappenplannen preventie kindermishandeling en huiselijk geweld ten minste 1 maal per twee jaar met de teams te bespreken. De locatiemanager evalueert het verloop van cases en de bespreking van het onderwerp in de teams in het kwartaalgesprek met de operationeel directeur.
 10. De pedagogisch medewerkers doorlopen minimaal 1 keer per twee jaar de e-learningmodule 'signalering kindermishandeling' waardoor zij online leren:
 - Definitie, omvang, vormen en mogelijke gevolgen van kindermishandeling
 - Herkennen van signalen
 - Wat de eigen rol en verantwoordelijkheden zijn
 - Weten wat het VEILIG THUIS en het ASHG zijn en wat zij doen
 - De protocollen toe te passen
 11. De pedagogisch adviseurs hebben ten aanzien van het voorkomen en signaleren van kindermishandeling een adviserende en ondersteunende taak voor zowel operationeel directeur als voor locatiemanagers en teams
 12. De locatiemanager/teammanager klantadvies en de pedagogisch adviseurs volgen eenmalig de training aandachtsfunctionaris.

Belangrijke telefoonnummers / Websites

Advies en meldpunt kindermishandeling (VEILIG THUIS): 026- 4424222 / 0900-1231230

Steunpunt Huiselijk geweld: 0900- 1262626

Bureau Jeugdzorg: 026- 3629111

Politie: 0900- 8844

www.meldcode.nl

www.VeiligThuis-nederland.nl

Titel:	2.9 Beleid preventie Kindermishandeling en huiselijk geweld	Pagina:	3 van 3
		Versiedatum:	Juli 2013